T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/727
KARAR NO : 2019/772
KARAR TR: 25.11.2019

ÖZET : Orta Doğu Kuveyt/Amerikan Üniversitesi'ne araştırma yapmak üzere gönderilen ve eğitimini tamamlayarak yurda dönen davacının görevinden ayrılması üzerine mecburi hizmet yükümlülüğünü yerine getirmediğinden bahisle Kefalet Senedine dayanılarak adına borç çıkartılmasına ilişkin işlemin iptaliistemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A.Z.
Vekili : Av. M.Ç.
Davalı : Ortadoğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü (ODTÜ)
Vekili : Av. A.E.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin ODTÜ Fen-Edebiyat Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görevli iken 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 39. maddesi gereğince, Kuveyt'te American University Of Middle East'de araştırma yapmak üzere 20/01/2013 tarihinde bir yıl süre ile aylıklı izinli olarak görevlendirildiğini, müvekkiline hukuka aykırı olarak yüklenme senedi ve müteselsil kefalet senedi imzalatıldığını, 20/01/2014 tarihinde sona eren görevlendirmenin aylıksız olarak bir yıl daha uzatıldığını, müvekkilinin ücretsiz izinlerini kullandıktan sonra 09/08/2016 tarihinde görevine başladığını, 17/10/2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere emeklilik dilekçesini sunduğunu, talebinin kabul edildiğini, emeklilik müracaatı üzerine müvekkilinin yurt dışında görevli olduğu bir yıllık aylıklı izinli bulunduğu döneme karşılık mecburi hizmetinin bulunduğu, bu nedenle yurt içi aylıklarından doğan 138.093,60-TL borcunun bulunduğunu ve ödeme yapılmaması halinde emeklilik başvurusunun kabul edilmeyeceğinin bildirildiğini, müvekkilinin davalı üniversiteye taahhütname vererek borcu taksitler halinde ödeyeceğini taahhüt ederek ilk taksit olarak 2.350,00-TL'yi 31/10/2016 tarihinde ödediğini, müvekkiline imzalatılan yüklenme senedi ve taahhütname ile çıkarılan borcun hiçbir hukuki dayanağının bulunmadığını, zira 2547 sayılı Kanunun 39/1 fıkrasında mecburi hizmet yükümlülüğüne doğrudan ya da dolaylı olarak yer verilmediğini, 2. Fıkrasında ve fıkra ile gönderme yapılan yasal düzenleme gereği müvekkilinin mecburi hizmet yükümlülüğünün doğmadığını, dolayısıyla davalı Üniversite tarafından yapılan işlem ve ve çıkartılan borcun yasal mevzuata aykırı olduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 1 yıllık maaşın iki katı olarak belirlenen toplam 138.093,80-TL yönünden davalı Kurum'a borçlu bulunmadığının tespiti ile müvekkili tarafından ilk taksit olarak ödenen 2.350,00-TL'nin davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 16.11.2016 gün ve E:2016/497, K:2016/282 sayı ile, 6100 sayılı HMK.nun 114/1-c maddesine göre mahkemenin görevli olması dava şartı olduğu, HMK'nın 115/1 maddesine göre ise "mahkeme dava şartlarının mevcut olup olmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır." Yine 115/2 maddesine göre de "mahkeme dava şartı noksanlığını tespit ederse, davanın usulden reddine karar verir." hükümleri gereğince Mahkemelerinin görevli olmadığından dava şartı yerine getirilmediği gerekçesiyle, Mahkemelerinin görevsizliğine, dava şartı noksanlığı nedeniyle davanın usulden reddine, görevli mahkemenin Asliye Ticaret Mahkemesi olduğuna karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi: 10.2.2017 gün ve E:2017/109, K:2017/126 sayı ile, davada uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden, ilk derece mahkemesi tarafından verilen (Asliye Ticaret Mahkemeleri'nin görevli olduğundan bahisle) görevsizlik kararı usul ve yasaya aykırı olduğundan, HMK'nın 114/1-b, 115/1 ve 353/I-a-4 maddeleri uyarınca davacı vekilinin bu yönü amaçlayan istinaf başvurusunun kabulü ile esası incelenmeksizin mahkeme kararının HMK'nun 353/1-a-4 maddesi uyarınca kaldırılmasına, 2577 Sayılı İYUK'nun 2/1-a bendi gereğince, davaya bakma görevi İdari Yargı Mahkemeleri'ne ait olduğundan, HMK'nun 114/c, 115/1 maddesi hükümlerine göre yargı yolu konusunda bir karar verilmek üzere dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

ANKARA 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 14.3.20107 gün ve E:2017/112, K:2017/130 sayı ile, bozmaya uyarak, davalı idare aleyhine açılan dava yönünden HMK'nın 115/1 ve 115/2 maddeleri hükmü gereği yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, 138.093,60-TL borç çıkartılmasına ilişkin 11.10.2016 tarih ve 9748 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 6. İDARE MAHKEMESİ 12.12.2018 gün ve E:2017/1385, K:2018/2851 sayı ile, söz konusu senedin davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulduğu karşısında, davalı idarece bu senedin davacı tarafından imzalanması aşamasında icrai nitelikte kamu gücünün kullanılmadığı, davacının iradi olarak seçimlik bir hakkını kullandığı, davacının bu senedi imzalarken yurtdışı eğitimin tamamlanması sonrasında yurda döndüğünde mecburi hizmette bulunması gerektiğini bildiğini, aksi davranışta senetle belli bir borcu yükümlenmeyi kabul ettiğini, dolayısıyla davacı hakkında tesis edilen dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan işbu davanın, özel hukuk hükümlerine göre adli yargı düzeninde çözümlenmesi gerektiğigerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 20.6.2019 gün ve E:2019/788, K:2019/1219 sayı ile, istinafa konu İdare Mahkemesi kararı usul ve hukuka uygun olup kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığından istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili adli ve idari yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan25.11.2019 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raporlör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Orta Doğu Kuveyt/Amerikan Üniversitesi'ne araştırma yapmak üzere gönderilen ve eğitimini tamamlayarak yurda dönen davacının, 09.08.2016 tarihinde görevine başladığı, 17.10.2016 tarihinde emekli olarak görevinden ayrılması üzerine mecburi hizmet yükümlülüğünü yerine getirmediğinden bahisle 03.01.2013 tarihli Yurtdışına Gönderilen Kamu Personeline Mahsus Yükleme Senedi ve Muteber İmzalı Müteselsil Kefalet Senedine dayanılarak adına 138.093,60-TL borç çıkartılmasına ilişkin 11.10.2016 tarih ve 9748 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun, "Yurt içinde ve yurt dışında görevlendirme" başlıklı 39. maddesinde; "(Değişik: 9/4/1990 - KHK - 418/25 md.; İptal: Ana.Mah'nin 5/2/1992 tarih

ve E.1990/22, K.1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK - 527/17 md.)

Öğretim elemanlarının kurumlarından yolluk almaksızın yurt içinde ve dışında kongre, konferans, seminer ve benzeri bilimsel toplantılarla, bilim ve meslekleri ile ilgili diğer toplantılara katılmalarına, araştırma ve inceleme gezileri yapmalarına, araştırma ve incelemenin gerektirdiği yerde bulunmalarına, bir haftaya kadar dekan, enstitü ve yüksek okul müdürleri, onbeş güne kadar rektörler izin verebilirler. Bu şekilde onbeş günü aşan veya yolluk verilmesini gerektiren veya araştırma ve incelemenin gerektirdiği masrafların üniversite ile buna bağlı birimlerin bütçesinden veya döner sermaye gelirlerinden ödenmesi icabeden durumlarda, ilgili yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı gereklidir.

Öğretim elemanları birinci fıkrada ve bu Kanunun 33 üncü maddesinde sayılan yurt dışına gönderilme halleri dışında mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak için Cumhurbaşkanınca üniversiteler itibariyle bir yılı geçmeyecek şekilde her yıl belirlenecek kontenjan ve süreler dahilinde yurtdışına gönderilebilecekleri gibi aynı amaçlarla dış burslara dayanılarak da gönderilebilirler. Belirlenen kontenjanların üniversiteye bağlı birimler arasında dağıtımı üniversite yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı,gönderilme ise ilgili yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı ile olur. Zorunlu hallerde yurt dışında kalma süresi ilgili yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı ile yarısına kadar uzatılabilir. Bunlar hak ve yükümlülükleri bakımından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aynı amaçla yurtdışına gönderilenlerin tabi oldukları hükümlere tabi olurlar. Ancak, bunlara yapılacak ödemenin miktarı Devlet memurlarına yapılacak ödemeyi geçmemek üzere üniversite yönetim kurulunca daha düşük olarak tespit edilebilir. Öğretim elemanlarından kendilerine yurt dışı kuruluşlarınca burs veya ücret sağlananlar,görev yapacakları sürece Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği esaslara göre üniversite yönetim kurulunun kararı ile aylıklı veya aylıksız izinli de sayılabilirler.

Gerek birinci fıkraya göre geçici görev yolluğu verilmek suretiyle yurt içinde ve yurt dışında bir yere gönderilenler olsun,gerekse ikinci fıkraya göre gidiş-dönüş yol yevmiyesi ile gideri ödenmek suretiyle yurtdışına gönderilenler olsun, bunlara verilecek yolluk, emsali Devlet memuruna verilen yolluğun aynı olmak üzere genel hükümler çerçevesinde tespit edilir. Geçici görev yolluğu Yükseköğretim Kurumu hesabına gönderilenlere kurum bütçesinden üniversite dışındaki kurum hesabına gönderilenlere ise ilgili kurumun bütçesinden ödenir.

(Ek: 14/5/1997- 4249/2 md.) Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Topluluklarındaki Yüksek Öğretim Kurumlarından resmi davet alan öğretim elemanlarına 3 yılı aşmamak ve bütün özlük hakları saklı kalmak üzere üniversite yönetim kurulunun kararı ve Milli Eğitim Bakanlığının onayı ile aylıklı izin verilebilir. (Ek cümle: 24/5/2013- 6487/17 md.) Uluslararası andlaşmalarla kurulan üniversitelerde bu süre beş yıla kadar uzatılabilir ." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davalı idare tarafından, 2547 sayılı Kanun kapsamında Orta Doğu Kuveyt/Amerikan Üniversitesi'ne araştırma yapmak üzere gönderilen ve süresini tamamlayarak yurda dönen davacının, 09.08.2016 tarihinde görevine başladığı, 17.10.2016 tarihinde emekli olarak görevinden ayrılması üzerine mecburi hizmet yükümlülüğünü yerine getirmediğinden bahisle 03.01.2013 tarihli Yurtdışına Gönderilen Kamu Personeline Mahsus Yükleme Senedi ve Muteber İmzalı Müteselsil Kefalet Senedine dayanılarak adına 138.093,60-TL borç çıkartılmasına ilişkin 11.10.2016 tarih ve 9748 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre, taahhüt ve kefalet senedinin davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulması karşısında, davacı tarafından mecburi hizmet yükümlülüğünün ve tazminat yükümlülüğünün iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen14.3.2017 gün ve E:2017/112, K:2017/130 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen14.3.2017 gün ve E:2017/112, K:2017/130 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 günü OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN